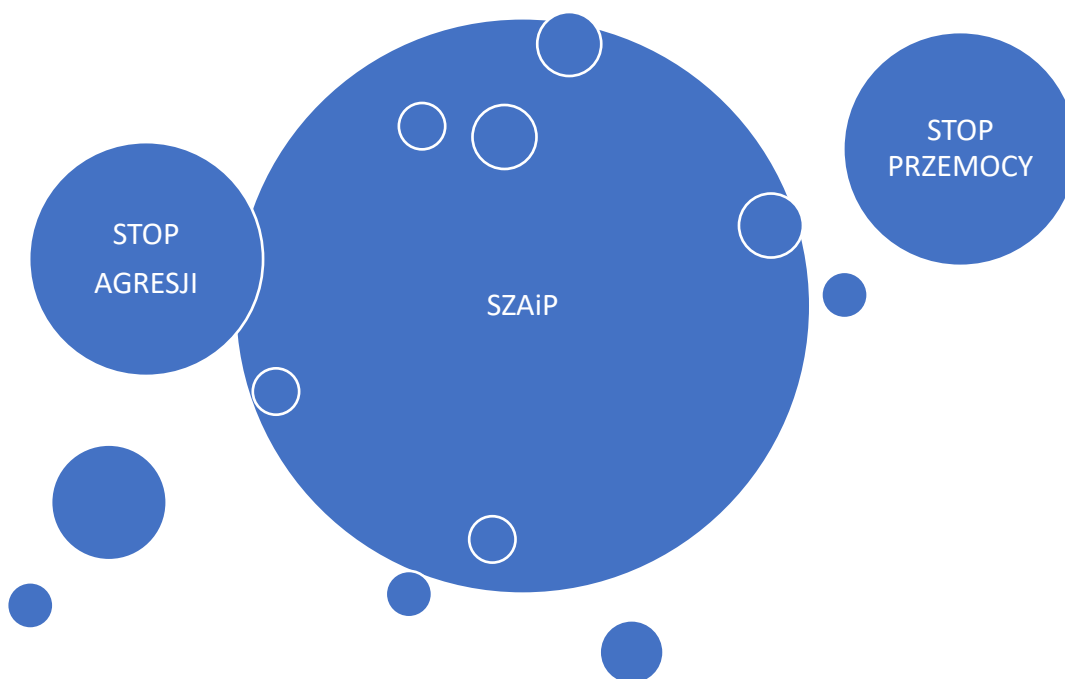

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3
WĄBRZEŻNO

SZKOLNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY I AGRESJI.

SZAiP

SYSTEM ZAPOBIEGANIA AGRESJI I PRZEMOCY

WSTĘP

Jednym z coraz częściej pojawiających się problemów jest wzmaganie zachowań nasyconych agresją. Program SZAiP ma na celu zminimalizowanie przyczyn agresji i przeciwdziałanie przemocy. Nie ma jednej, uniwersalnej metody zapobiegania tym zjawiskom. Profilaktyka agresji w szkole powinna polegać przede wszystkim na eliminowaniu jej przyczyn, czyli na neutralizowaniu lub eliminowaniu bodźców, które najczęściej sprzyjają występowaniu przemocy rówieśniczej przy jednoczesnym wzmacnianiu elementów wspierających, mogących stanowić dla nich przeciwwagę. Szkoła powinna stwarzać swoistą atmosferę, polegającą między innymi na braku akceptacji dla przemocy i agresji, preferowaniu tolerancji i współpracy oraz stosowaniu pokojowych metod rozwiązywania konfliktów. Ma wskazywać młodym ludziom właściwe wybory życiowe i umiejętności rozładowania napięcia w alternatywny sposób. Szkoła w dużym stopniu odpowiada za kształtowanie postaw społecznych swych uczniów, musi więc wytyczać im właściwą drogę w życiu, kreować pozytywne postawy społeczne i moralne, dzięki którym będą prawidłowo funkcjonowali w społeczeństwie. Przemoc w szkole jest problemem całej społeczności szkolnej – dzieci, nauczycieli oraz rodziców. Aby program ten przyniósł zamierzone efekty musi być wspierany ścisłą współpracą ze środowiskiem rodzinnym uczniów.

Założenia teoretyczne programu wynikają z podstawowych prawidłowości i zasad psychologii ogólnej i społecznej.

CZEŚĆ TEORETYCZNA.

Agresja – w znaczeniu potocznym oznacza wrogie ruchy i zachowania mające na celu wyrządzenie komuś szkody, straty czy bólu. Jest ona pokazaniem pozycji dominującej. Agresja jest zapalnikiem przemocy.

Agresja pośrednia objawia się przez ignorowanie poleceń i zakazów, wydawanie nieprzychylnych opinii, agresja przemieszczona to np. trzaskanie drzwiami, rzucanie przedmiotami, niszczenie wytworów własnej pracy, pisanie po ławkach ataki na rówieśników, a agresja werbalna przejawia się aroganckimi, obraźliwymi wypowiedziami.

Przyczyny zachowań agresywnych u dziecka

- agresja i przemoc w rodzinie
- chaos w rodzinie
- negatywny lub chłodny stosunek rodziców do dziecka
- brak wyznaczonych granic, których dziecku nie wolno przekraczać w zachowaniu wobec rodziców, rodzeństwa, rówieśników
- mało rozwinięta samokontrola swoich emocji
- ustabilizowane wzory zachowań agresywnych i stosowania przemocy
- używanie alkoholu i narkotyków
- nuda

- przekazywana w telewizji przemoc

Najczęstsze przejawy agresji fizycznej wśród uczniów

- pobicia i bójki
- przestraszanie
- niszczenie cudzych rzeczy
- niszczenie sprzętu szkolnego
- zachęcanie do bicia
- wymuszanie
- bicie młodszych kolegów
- napastowanie fizyczne przez zorganizowaną grupę

Agresja słowna uczniów wyraża się poprzez

- grożenie pobiciem
- przezywanie
- przekleństwa
- ordynarne odzywki
- wyśmiewanie
- klótnie
- grożenie skarzeniem
- napastowanie słowne przez zorganizowaną grupę

Agresywne zachowania uczniów służą m.in. odreagowaniu złości, wyżyciu się, osiągnięciu jakiegoś celu, zwróceniu na siebie uwagi, zaspokojeniu potrzeb, rozładowaniu lęków i napięć, demonstracji siły, maskowaniu lęku i słabości, zdobyciu akceptacji grupy, odpowiedzi na agresję „przemoc rodzi przemoc”.

PRZEMOC – działanie powodujące naruszenie praw człowieka. To każde działanie, słowo, które nas poniża, powoduje krzywdę, cierpienie.

Istotą przemocy fizycznej jest zadawanie i powodowanie cierpień. Oto jej 4 podstawowe formy

- bicie – uderzanie ręką, uderzanie przedmiotami, szarpanie za włosy, za uszy, kopanie, popychanie i inne
- przymuszanie – do trzymania podniesionych rąk, do klęczenia, wykonywania różnych prac fizycznych, zmiany miejsca przebywania, opuszczania klasy szkolnej i inne
- ograniczanie – zakaz wychodzenia z klasy szkolnej, szkoły, mieszkania, wiązanie zakaz jedzenia i inne

- pozbawianie -noszenia ulubionej odzieży , spotkań towarzyskich , stałego miejsca przebywania w jakimś pomieszczeniu i inne

Przemoc emocjonalna wobec dziecka może przejawiać się na różne sposoby

- przemoc słowna polegać może na oczernianiu , zawstydzaniu , oskarżaniu , przezywaniu (obniża poczucie wartości i porównuje go z innymi dziećmi) , naśmiewanie się

-odrzućenie (fizyczne i emocjonalne)

-degradowanie czyli ocenianie , obniżanie poczucia wartości poprzez krytykę , porównywanie do innych

- terroryzowanie czyli straszenie lub zastraszanie

- izolowanie od środowiska zewnętrznego , od grup rówieśniczych , od zajęć pozaszkolnych , od dalszej rodziny , zakaz budowania własnej indywidualności

- obowiązek istnienia w strukturach , tzn .że dziecko musi funkcjonować w zaakceptowanej strukturze , ryzykiem takiego postępowania wobec dziecka jest możliwość pojawienia się w przyszłości psychoz środowiskowych i osobowościowych

- korumpowanie , czyli zmuszanie do kradzieży , żebractwa , proponowanie lub przymuszanie do picia alkoholu

- eksploatacja , czyli przymuszanie do czynności i ról przekraczających możliwości rozwojowe dziecka , przejawiające się w zamianie ról i przemocy seksualnej

- pozbawianie stymulacji emocjonalnej , intelektualnej , społecznej

- niepewne i niestabilne wychowanie , czyli brak czytelnych zasad i norm wychowania

Czynniki ryzyka

- bezrobocie w rodzinie , bieda , marginalizacja społeczna

- przemoc i niewydolność wychowawcza rodziny

- niska samoocena

- zatarte granice , brak pozytywnych wzorów

-brak jasno określonych norm etycznych i moralnych

- używanie substancji psychoaktywnych

- niepowodzenia szkolne

- niezaspokojenie pragnień i potrzeb

- przynależność do nieformalnych grup i subkultur

- gloryfikacja przemocy w mediach

Czynniki zapobiegające

- aktywna współpraca w rozwiązywaniu problemów wychowawczych ucznia na linii szkoła – dom
- działania profilaktyczne dostosowane do potrzeb szkoły
- zajęcia pozalekcyjne kompensujące deficyt poznawczy, emocjonalny i wychowawczy
- pomoc materialna oraz współpraca z organizacjami pomocowymi działającymi na terenie gminy
- zajęcia integracyjne zespołu klasowego

PSYCHOLOGICZNY PORTRET AGRESORA

Typowych agresorów charakteryzuje stosowanie przemocy wobec rówieśników. Mają stosunkowo małą samokontrolę i tendencję do zachowań agresywnych wtedy, gdy przeżywają strach lub stres. Stosują agresję i przemoc, gdy cierpią z powodów osobistych, rodzinnych i społecznych. Łatwo wpadają we frustrację, są impulsywni mają stałe wzorce do zachowań agresywnych i stosowania przemocy. W powszechnej opinii psychologów i psychiatrów, osoby o agresywnym zachowaniu są w rzeczywistości niespokojne i niepewne siebie.

Agresorzy wykazują dużą aktywność i energię, chcą panować nad otoczeniem podporządkowując sobie innych i czerpią z tego satysfakcję. Wychowują się w rodzinach z licznymi problemami (alkoholizm, przestępstwa, przemoc, rozwody, itp.), gdzie dorośli stosują podwójne wzorce zachowań (np. co innego mówią, a co innego robią) i znajdują się w trudnych warunkach materialnych. To wszystko może wywołać w nich wrogość wobec otoczenia. Agresorzy czerpią korzyści materialne i psychiczne ze swojej przemocy. Ich ofiary muszą dostarczać im np. papierosy lub inne rzeczy, mające dla nich wartość. Warto dodać, że agresorzy cieszą się swoistym prestiżem w najbliższym otoczeniu (koledzy, znajomi).

Dzieci agresywne.

- dokuczają, wyśmiewają, ośmieszają, przezywają, robią sobie zżarty – bijąc, popychając, kopiąc – swoją agresję kierują głównie do słabszych, bezbronnych
- mają potrzebę dominacji wobec innych, chcą ich podporządkować sobie, używając groźby, siły, bronią własnych praw, lekceważąc prawa innych
- łatwo popadają w gniew, są impulsywni, sfrustrowani
- nie umieją poradzić sobie z trudnościami i przeciwnościami, trudno jest im stosować się do ogólnie przyjętych reguł
- generalnie są nastawieni na „nie”, przyjmują postawy wrogie
- są zadowoleni z własnych zachowań, bez poczucia winy i wstydu.
- mają łatwy kontakt z otoczeniem, umieją się wybronić w trudnej sytuacji, mają na wszystko odpowiedź
- są biegłe w udawaniu
- dość wcześnie prezentują zachowanie antyspołeczne tj. kradzież, wandalizm, picie alkoholu

Osobowość sprawcy jest osobowością sztywną, w której występuje brak zdolności regulowania własnych emocji, brak umiejętności kontroli. Jego psychika i osobowość jest pofragmentowana,

dużo w niej złości, wściekłości, bezsilności, uczuć dysforii i pustki. Osoby te często deklarują, że ich ciała są zbrukane, dokonują ataków na własne ciało (samookaleczenie często w stanie dysocjacji i transu.)

PSYCHOLOGICZNY PORTRET OFIARY

Są to najczęściej osoby z niską samooceną, niepewne, ostrożne, wrażliwe dzieci, które

- przezywane, wyśmiewane, ośmieszane, ponizane, zmuszane do posłuszeństwa, obwiniane, nie są akceptowane przez innych, wstydzą się, że są sprowadzane do roli ofiary, są z tego powodu nieszczęśliwe i załamane

- w desperacki sposób próbują zdobyć akceptację agresorów (np. kradną dla nich)

- strach zamknięcie w sobie i negatywne wyobrażenie o sobie powoduje, że nie są zdolne do wyrażania swoich uczuć i dobrej komunikacji z otoczeniem

- są wyizolowane, samotne

- mają nieoczekiwane zmiany nastroju – irytacje i nagłe wybuchy

- mają trudności w wypowiedaniu się

- mogą same używać przemocy wobec słabszych od siebie

- nagle nie lubią szkoły i unikają chodzenia do niej

- spóźniają się do szkoły w szkole trzymają się blisko nauczycieli lub innych dorosłych

- tracą zainteresowanie nauką i mają z nią kłopoty

- mają trudności z zabraniem głosu w klasie, sprawiają wrażenie niespokojnych i niepewnych siebie

- często skarżą się na bóle głowy, brzucha (zwłaszcza rano), nie mają apetytu

- mają siniaki, rany, zadrapania, okaleczenia, podarte ubrania, zniszczone rzeczy osobiste, czego nie można wyjaśnić w racjonalny sposób, a co oznacza, że powstały w wyniku fizycznych napadów

Uraz czyli trauma powoduje niepowetowane szkody w psychice ofiary, które przejawiają się w szeregu patologicznych sposobów zachowania

- przywiązanie do prześladowcy (sprawcy)

- patologiczne możliwości obronne psychiki, które są silnie destruktywne, ale nie służą rozwojowi jednostki

- brak poczucia więzi, bezpieczeństwa, siły, kontroli

- ofiara ma poczucie, że nie może na nikim polegać

- wytwarzają się nieprawidłowe relacje pomiędzy ciałem a psychiką, nieświadomością a świadomością, pojawiają się zachowania dysocjacyjne, bulimia, zaburzenia psychoseksualne oraz uzależnienia

- pojawia się zagrożenie i strach przed śmiercią własną i osób bliskich

- sposób doświadczania przemocy w sposób nieprzewidywalny (chaotyczny) wprowadza stan gotowości i czujności psychicznej , zdolność do odczytywania sygnałów pozawerbalnych , występują zaburzenia snu
- pojawia się mechanizm zaprzeczania , wyparcia , tłumienia
- pojawia się trans zmieniający poczucie czasu oraz występują dziwaczne odczucia płynące z ciała
- pojawiają się objawy amnezyjne czyli niepamięci
- obniża się poczucie kontroli w sytuacji stresowej
- pojawia się obwinianie , oprawca potwierdza to poczucie winy (wdrukowuje)

Prawie w każdej klasie można znaleźć uczniów , którzy przyjmują postawę agresorów i tych , którzy są ofiarami . Całkowicie wyeliminować agresji się nie da , ale na pewno można złagodzić skutki jakie za sobą niesie przemoc i agresja . Pierwszym krokiem może być nawiązywanie kontaktu i wzmacnianie prawidłowych więzi międzyludzkich , między rodzicami i dziećmi , między wychowawcami i wychowankami , między nauczycielami i uczniami , między rówieśnikami.

Dzieci wychowywane w atmosferze przemocy wykazują przekonania , że :

- problemy , a szczególnie konflikty należy zawsze rozwiązywać z zastosowaniem przemocy
- życie dziecka w poniżaniu i stałym zagrożeniu jest normalne
- najbliższe , cenione i kochane osoby mogą zadawać ból fizyczny i emocjonalny
- dziecko powinno być stale „ przywoływane do porządku ” za pomocą siły fizycznej i presji psychicznej

DIAGNOZA

Na podstawie przeprowadzonych ankiet , rozmów indywidualnych z nauczycielami , pedagogiem rodzicami , uczniami dokonamy oceny stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły. Określimy z jakimi zachowaniami agresywnymi mamy do czynienia w naszej szkole i zapoznamy się ze skalą zjawiska agresji.

Kolejnym etapem działań będzie przeprowadzenie w klasach przez wychowawców badań socjometrycznych i opracowanie wyników. Poprzez przeprowadzenie diagnozy klasy istnieje możliwość wykrycia agresora (sprawcy) i ofiary w danej klasie , a w ten sposób będzie można określić grupę najbardziej agresywnych uczniów w szkole , ustalić przyczyny ich agresywnych zachowań oraz miejsc w szkole sprzyjających ich powstawaniu. Wyselekcjonowanie grup zwiększonego ryzyka (tzn. sprawców i ofiar) pozwoli podjąć odpowiednie działania naprawcze.

Kolejne badania będą odnosiły się do stanu diagnozy wstępnej i będą z nią porównywane.

Stąd powstaną wnioski do dalszej pracy .

II CELE GŁÓWNE PROGRAMU

1. Eliminowanie zachowań agresywnych i przemocy wśród dzieci

2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa ucznia w szkole.

3. Integracja uczniów w szkole i wzmocnienie więzi między uczniami, nauczycielami i rodzicami we wspólnym działaniu na rzecz przeciwdziałania agresji.

DZIAŁANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW OGÓLNYCH

Aby podjąć przeciwdziałanie zjawiskom przemocy nauczyciele :

- potrzebują gruntownej wiedzy na temat mechanizmów uruchamiających zachowania agresywne na terenie szkoły .
- muszą podjąć decyzję o włączeniu puli zachowań agresywnych do obszaru , na który mają wpływ i mogą wziąć za ten obszar odpowiedzialność
- muszą mieć jasny obraz wartości i zasad , w imię których będą działać - mieć świadomość własnych zachowań i ich wpływu na inne osoby
- potrafią wyodrębnić wszelkie postacie zachowań agresywnych z całego spektrum innych zachowań w klasie czy grupie
- umieją dostrzegać i wzmocniać zachowania przyjazne , kooperatywne oraz być ich ilustracją
- potrzebują wsparcia , niosąc wszechstronną pomoc dzieciom , które padły ofiarą przemocy
- posiadają szeroki repertuar zachowań potrzebnych do pracy ze sprawcami i ofiarami przemocy w postaci powstrzymywania toczących się akcji , prowadzenia rozmowy w celu diagnozy problemu , ustalania rodzaju szkody , pomagania w odreagowaniu silnych emocji , ustalania konsekwencji naruszania reguł , posiadania planu kontroli efektów przeprowadzonej mediacji czy rozwiązania problemu
- mają oparcie w innych nauczycielach i dyrekcji
- w sposób zdecydowany reagować na obecność w szkole osób obcych , które swoim podejrzanym zachowaniem stwarzają zagrożenie dla uczniów
- mają możliwość współpracy z rodzicami osób o szczególnie destrukcyjnych zachowaniach i w razie potrzeby dysponować adresami miejsc , które mogą pomóc rodzinie z problemami przemocy lub zaniedbującymi swoje dzieci

Wszystkim rodzicom i wychowawcom można zaproponować swoisty dekalog :

1. Nie upokarzaj dziecka , bo ono , tak jak ty , ma silne poczucie własnej godności
2. Staraj się nie stosować takich metod , których sam w dzieciństwie nie akceptowałeś.
3. Pozwalaj dziecku dokonywać wyboru najczęściej jak możesz.
4. Jeżeli zachowałeś się wobec dziecka niewłaściwie , przeproś je i wytłumacz się: nie bój się utraty autorytetu , dziecko i tak wie , kiedy popełniasz błędy.
5. Nigdy nie mów źle o dziecku , szczególnie w obecności innych osób
6. Nie mów „, zrobisz to, bo ja tak chcę ” – jeżeli musisz czegoś zabronić zawsze to uzasadnij.
7. Jeśli wydajesz polecenia dziecku , staraj się nie stać nad nim i mówić „, z góry swego autorytetu ”

8. Nie musisz być za wszelką cenę konsekwentny, nie musisz być w zgodzie z innymi dorosłymi przeciwko dziecku, jeżeli wiesz, że on nie miał racji.
9. Gdy nie wiesz jak postąpić, pomyśl, jak ty poczułbyś się, będąc dzieckiem.
10. Staraj się być czasem adwokatem własnego dziecka i rzecznikiem ucznia w szkole.

III CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Dostarczenie wiedzy na temat praw człowieka, dziecka i ucznia oraz procedur postępowania w przypadku łamania zasad.
2. Zdobywanie wiedzy na temat zachowań agresywnych.
3. Wykształcenie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z sytuacją agresji i przemocy.
4. Opracowanie środków zaradczych.

DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE REALIZACJĘ CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

ZADANIA INFORMACYJNE

W celu dostarczenia wiedzy na temat praw człowieka, dziecka i ucznia oraz procedur postępowania w przypadku łamania zasad będą podjęte następujące działania.

- wychowawcy i uczniowie poszczególnych klas mają obowiązek wspólnie opracować klasowy kodeks moralny [zał.1]
- szczegółowo omówić prawa i obowiązki ucznia
- zapoznać dzieci z prawami człowieka i dziecka
- omówić system interwencji [zał. 2]
- przedstawić procedury w przypadku łamania obowiązujących zasad [zał.3]
- kształtować świadomość w zakresie ponoszenia konsekwencji wynikających z popełnionych czynów
- wprowadzić działania prewencyjne w przypadku agresji, wagarów itp.
- stosować system nagród i kar (formy zadośćuczynienia moralnego i materialnego) [zał.4]
- zapoznać z formami oddziaływania na skrzywdzone dziecko [zał.5]

ZDANIA EDUKACYJNE

W celu zdobycia wiedzy na temat zachowań agresywnych należy podjąć działania :

- zdobyć fachową wiedzę na temat przyczyn zachowań agresywnych poprzez cykl szkoleń, warsztatów
- udział w konferencjach o tematyce przemocy i agresji
- organizacja i udział w spotkaniach szkoleniowych i kursach doskonalących umiejętności wychowawcze

- nawiązanie współpracy z innymi instytucjami i organizacjami w celu poszerzenia wiedzy
- wykorzystanie zdobytej wiedzy do prowadzenia zajęć edukacyjnych i terapeutycznych ze sprawcami przemocy, ofiarami przemocy oraz rodzicami obu tych grup
- zaznajomienie uczniów z przyczynami zachowań agresywnych, rodzajami agresji

ZADANIA O CHARAKTERZE ALTERNATYWNYM

W celu wykształcenia umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z sytuacją agresji i przemocy będą podjęte działania :

- stosowanie metod, form pracy i technik wychowawczych w pracy z uczniami, w celu przeciwdziałania agresji i przestępczości wśród dzieci
- dostarczenie uczniom alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów
- uczenie umiejętności zachowań tolerancyjnych i empatycznych
- nauka metod opanowania i przezwycięzania złości i agresji
- trening asertywności
- wzmacnianie poczucia własnej wartości poprzez zajęcia kompensacyjne
- nauczanie umiejętności radzenia sobie z destruktywnymi emocjami, egotyzmem
- opanowanie technik radzenia sobie z agresją własną i innych
- ćwiczenie widzenia własnych działań i innych w długiej perspektywie czasowej
- rozwijanie umiejętności wyrażania i rozpoznawania uczuć i emocji własnych i cudzych
- kształtowanie umiejętności kontrolowania własnych reakcji emocjonalnych, przezwycięzania złości, agresji, lęku
- nauka umiejętności radzenia sobie ze stresem
- pokazanie wzorców osobowych do naśladownictwa

ZADANIA INTERWENCYJNE

ŚRODKI ZARADCZE NA POZIOMIE SZKOŁY

- dzień poświęcony przeciwdziałaniu agresji w szkole
- większa kontrola podczas przerw międzylekcyjnych, częstsze interwencje
- uruchomienie skrzynki zaufania
- doskonalenie i samodoskonalenie nauczycieli
- współpraca na linii dom-szkoła

ŚRODKI ZARADCZE NA POZIOMIE KLASY

- ustalenie regulaminu klasowego zawierającego normy postępowania zapobiegające agresji i przemocy

- przeprowadzenie badań socjometrycznych klasy w celu wyodrębnienia agresorów i ofiar
- wprowadzenie zeszytów korespondencji z rodzicami w celu ścisłej współpracy ze środowiskiem domowym
- przeprowadzenie lekcji wychowawczych zapobiegających agresji i przemocy

ŚRODKI ZARADCZE NA POZIOMIE JEDNOSTKI

- objęcie indywidualną opieką psychologiczno – pedagogiczną agresorów i ofiar
- rozmowy z rodzicami uczniów , których problem dotyczy , w razie potrzeby w obecności dziecka
- pomoc ze strony „ neutralnych ” uczniów
- pomoc i wsparcie dla rodziców ze strony szkoły
- fachowa pomoc ze strony psychologa dla rodziców i uczniów szykanowanych (także szykanujących)

EWALUACJA PROGRAMU

Sprawdzenie czy opracowany program przyniósł oczekiwane rezultaty będzie oparte na przeprowadzeniu ankiet , wywiadów , obserwacji zachowań uczniów , ich reakcji , postaw społecznych czy stopnia zainteresowania zajęciami. W ten sposób sprawdzimy , czy wytyczone w programie cele zostały osiągnięte , czy metody i formy pracy były właściwie dobrane. Po zakończeniu wszelkich działań zostanie opracowany pisemny raport , z którym zostaną zapoznani nauczyciele , rodzice i uczniowie.

ZAŁĄCZNIKI

[zał.1] PROPOZYCJE ZASAD PRACY NA LEKCIACH KTÓRE MOŻNA UWZGLĘDNIĆ W KONTRAKCIE

- Niektóre dotyczą wyłącznie pracy na lekcjach wychowawczych
- Obecność na zajęciach jest obowiązkowa
- udział uczniów w zajęciach jest obowiązkowa
- zaangażowanie się w zadania jest uzależnione od stopnia gotowości ucznia
- każdy ma prawo do wyrażania własnego zdania na podejmowany w czasie zajęć temat
- jedna osoba mówi – reszta słucha nie przerywa wypowiedzi
- zwracamy się do siebie tylko po imieniu , nie stosujemy przezwisk
- nie oceniamy wypowiedzi koleżanki / kolegi
- nie stosujemy ocen, tzn. ani stopni szkolnych , ani też ocen – zdań , np. To jest głupie
- mówimy tylko w swoim imieniu
- nie rozpowszechniamy plotek
- nie obrażamy się i nie urażamy uczuć i godności innych , nie ośmieszamy się nawzajem

- mówimy o konkretnym zachowaniu , a nie o osobie
- każdy ma prawo powiedzieć stop , gdy czuje , że jakieś pytania naruszają jego intymność
- nie mówimy o osobach nieobecnych na zajęciach
- zwracamy uwagę na wszystkich uczniów , szczególnie tych mniej aktywnych i wycofujących się
- to , o czym mówimy , co dzieje się na zajęciach , jest naszą tajemnicą
- używamy przyzwoitych słów
- szanujemy cudzą własność
- na bieżąco wyjaśniamy sytuacje konfliktowe
- nie obiecujemy rzeczy niemożliwych
- pomagamy sobie nawzajem
- przyznajemy się do błędów
- wspólnie rozwiązujemy problemy
- kontrolujemy swój gniew
- pamiętamy , że agresja nie jest sposobem rozwiązywania konfliktu i osiągnięcia celu
- nie wstydzimy się prosić o pomoc
- zgłaszamy wszelkie agresywne zachowania wychowawcy lub pedagogowi
- nie jesteśmy obojętni na krzywdę innych , na agresję wobec innych

[zał.2] SYSTEM INTERWENCJI

W sytuacjach, gdy uczniowie są ze sobą w konflikcie , ale są to osoby o podobnej sile psychicznej lub fizycznej wystarczą tylko mediacje , podczas których nauczyciel pełni rolę mediatora. W sytuacji kiedy mamy do czynienia z przemocą główną metodą postępowania powinna być interwencja, polegająca przede wszystkim na powstrzymaniu sprawcy przed użyciem przemocy , ochronie ofiary , pomocy sprawcy w wyjściu z negatywnej roli. Podczas interwencji z każdym dzieckiem działamy osobno , nie przeprowadza się wspólnych rozmów sprawców i ofiar.

Przerwanie przemocy to pierwszy krok w pracy ze sprawcą. Drugi to pomoc w zaprzestaniu pełnienia negatywnej roli i wypracowaniu konstruktywnych sposobów funkcjonowania w społeczności. Poprzez dowartościowanie ucznia , tworzenie specjalnych sytuacji można pomóc mu nauczyć się zaspokajania swoich potrzeb w pozytywny sposób , wykorzystania mocnych stron dla dobra innych.

[zał.3] PROCEDURA W PRZYPADKU UJAWNIAENIA AGRESJI

- powiadomienie rodziców
- wyegzekwowanie zadośćuczynienia materialnego lub moralnego
- praca społeczna na rzecz szkoły

- obniżenie zachowania

[zał.4] SYSTEM NAGRÓD I KAR

- Musi być zgodny ze Statutem Szkoły

Sankcje , kary

- uwaga w dzienniku

-punkty ujemne w zachowaniu

Naprawienie szkody wyrządzonej innym

- powiadomienie rodziców

- nagana na forum klasy lub szkoły

Nagrody

- punkty dodatnie

- pochwała , wyróżnienie na forum klasy lub szkoły

- dyplom

- list pochwalny

[zał.5] Najczęstsze formy oddziaływania na skrzywdzone dziecko

- uświadomienie jego praw do nietykalności osobistej i nienaruszania godności

- informacje o instytucjach zobowiązanych do świadczenia pomocy ofiarom przemocy

- znaczenie i sens korzystania z różnych form pomocy terapeutycznej

- motywowanie do podjęcia działań we własnej obronie

-wskazanie sposobów i zachęta do pokonania lęku , wstydu i poczucia winy w zaistniałej sytuacji

-wy tłumaczenie mechanizmów powstawania przemocy , jej objawów i skutków

[zał.6] Pokojowe rozwiązywanie problemów , konfliktów wg. T.Gordona

Kiedy dorośli i dzieci wspólnie zajmują się problemami i szukają rozwiązań , to dzieci mają większy zapał do podjęcia się tego zadania. Oto kolejne etapy rozwiązywania problemu

- rozpoznanie i nazywanie problemu

- zrozumienie i nazwanie potrzeb ucznia

- wspólne poszukiwanie rozwiązań

- ocena zaproponowanych rozwiązań
- wybranie najlepszego rozwiązania
- realizacja wybranego rozwiązania

[zał.7] Sposoby reagowania na doraźne sytuacje

Doraźne sytuacje wymagają szybkiej, krótkiej i zdecydowanej reakcji wychowawcy, nauczyciela dyżurującego. Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy nauczyciel w krótki i nie zagrażający dla dziecka sposób, musi zaakcentować, że wydarzyło się coś niedobrego i należy to zmienić

Proponowane wskazówki

unikać	Postarać się
<p>Agresji słownej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie obrażać, nie zawstydzać, nie oceniać, nie stosować komunikatów „TY – zawsze są z Tobą kłopoty” 	<p>Szanować uczucia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mówić o zachowaniu, a nie o osobie - używać komunikatu typu „JA” - powoływać się na normy
<p>Okazywania niepewności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie udawać, że się nie widzi -nie opuszczać wzroku -nie rozśmieszać sytuacji 	<p>Reagować stanowczo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mówić zdecydowanym, mocnym głosem - utrzymywać kontakt wzrokowy - być poważnym
<p>Długich monologów i moralizowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> -nie „przemawiać” do uczniów - nie tracić czasu na moralizowanie 	<p>Mówić krótko i jasno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - formułować krótkie zdania - opisać fakt -zaakcentować własne zdanie - powołać się na normy - pokazać konsekwencje tego zachowania
<p>Wchodzenia w rolę sprawcy, by pokazać uczniowi, co czuje osoba poszkodowana:</p> <ul style="list-style-type: none"> -nie stosować tej samej broni, co sprawca 	<p>Traktować sprawcę jak osobę, która może sama wziąć odpowiedzialność za swoje czyny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powiedzieć czego się oczekuje

Gwarancją niskiego poziomu agresji jest stanowczość, konsekwencja i tzw. styl uczestniczący.

Wskazane jest wykorzystanie materiałów, publikacji i scenariuszy zajęć ze strony internetowej: www.szkolabezprzemocy.pl

